

Ik heb er vanaf gezien de hele geschiedenis van de theologische faculteit vanuit één gezichtspunt te benaderen. Daarvoor vergde iedere periode al te zeer een eigen invalshoek. De vraag waarmee ik bijvoorbeeld de geschiedenis van de faculteit in oorlogstijd heb benaderd, is een andere dan de vraag die ik heb gekozen voor de spannende jaren 1967-1976. De oorlogsjaren heb ik benaderd vanuit de vraag waarom op het eerste gezicht de theologen minder vooraan stonden in het verzet tegen de Duitse overheid dan de andere hoogleraren van de v.u. En de jaren 1967-1976 zijn vooral belicht vanuit het perspectief van de ontwikkelingen in de theologie en daarmee samenhangende gespannen verhouding met de Gereformeerde Kerken in Nederland. Op deze wijze heb ik getracht de te onderscheiden perioden zoveel mogelijk recht te doen. Het gevolg hiervan is wel dat de opzet van de hoofdstukken niet steeds gelijk is. Toch vallen sommige terugkerende thema's in het oog.

Het eerste thema dat steeds terugkeert, betreft vanzelfsprekend de theologen en de theologie. Werd de faculteit de eerste decennia van haar bestaan in sterke mate bepaald door persoon en denkwereld van de stichter van de universiteit, bij de viering van het honderdjarig bestaan voelden de toenmalige godgeleerden behoefte zich rekenschap te geven van hun verhouding tot hem. Uit alles blijkt, hoe ver zij van zijn denkwereld waren komen afstaan. En inmiddels zijn we al weer vijfentwintig jaar verder.¹⁹ Wie waren het, die op de ontwikkelingsgang van de faculteit zo'n belangrijk stempel hebben gezet, en waar hebben ze de faculteit gebracht?

Deze laatste vraag is te omvattend om in dit boek behandeld te worden. Ik heb me daarom beperkt tot het schriftgezag. De vraag daarnaar speelde bij de stichting van de v.u. een belangrijke rol, hij speelde een rol in 1926, rond 1970 en ook aan het begin van de 21ste eeuw hield de faculteit zich er mee bezig.

Een derde belangrijk thema is de verhouding tot kerk en belijdenis. Want de eerste student die aan de v.u. afstudeerde, J. H. Houtzagers, werd predikant te Kootwijk. Toen de bevoegde organen van de hervormde kerk daarmee niet instemden, was dit het sein voor de tweede grote kerkscheuring van de negentiende eeuw, bekend geworden onder de naam *Doleantie*.²⁰ Sedertdien was er een nauwe band tussen de Faculteit der Godgeleerdheid en de Nederduitse Gereformeerde Kerken (vanaf 1892 Gereformeerde Kerken in Nederland).²¹ Theologi-